

Záchrana zvonů v kostele Svaté Alžběty Duryňské

Zvony odměřují čas, zvěstují osudové události v životě člověka i celých národů. Zvony připomínají čas k modlitbě, ohlašovaly významné události i hrozící nebezpečí, vpád nepřítelů, požáry a přírodní katastrofy.

V kostele sv. Alžběty Duryňské ve Svatém Poli se nacházejí dva zvony, které představují jednu z nejstarších a nejhodnotnějších historických památek této obce.

První písemné zmínky o zvonech na českém území pochází z konce 9. století. Až do 12. století jsou zvony spíše vzácností. Od 13. století začínají vznikat městské zvonárny a s tím i vznik nového řemeslného oboru „rolničkářů a zvonečníků“. Od 15. století začíná zlatý věk českého zvonařství a poptávka po zvonech prudce narůstá. V tomto období se zvonařskému řemeslu věnuje celá řada mistrů, za nejvýznamnější pražské zvonaře jsou považováni Tomáš Jaroš z Brna a Brikcí z Cymperka. Zvonařský mistr Brikcí z Cymperka pocházel z velké zvonařské rodiny, která jako první odlévala zvony na území České republiky, a odlil také větší zvon ve svatopolském kostele.

Brikcí z Cymperka (asi 1535-1599) – výrobce svatopolského zvonu Karel

Brikcí byl pražský zvonař, kovolijec a vážený pražský měšťan a je považován za největšího českého zvonaře všech dob. Jeho zvony se vyznačují bohatě zdobeným pláštěm. Jako první zvonař začal využívat celou plochu jako jeden kompaktní celek. Vytvořil vlastní profil zvonu – velmi odlehčený a dokonale melodický. Při nesprávném zacházení však jeho zvony snadno praskají. Brikcího zvony se vyznačují promodelováním detailů a dokonalejší čistotou tvaru než je tomu u většiny jiných zvonů. V nápisech využívá latinu, němčinu i češtinu. Udělením predikátu z Cymperka získal Brikcí znak s figurou lva stojícího na skále se třemi vrcholy, který předními tlapami podpírá zvon. Brikcí za svůj život odlil přes 80 zvonů, z nichž každý je považován za unikát.

Petr Rudolf Manoušek (*5.5.1957) – restaurátor svatopolských zvonů

Petr Rudolf Manoušek je český zvonař, známý jako restaurátor zvonů, soudní znalec zvonů, kolaudátor zvonů a kampanolog (věda o zvonech). Petr Rudolf Manoušek patří již do třetí generace významné české zvonařské rodiny Manoušků. Rodinná zvonárna odlila svůj první zvon již roku 1900 a přes obtíže a značné komplikace, které přinesly světové války, politické režimy a v neposlední řadě státní byrokracie, pokračuje v rodinné tradici dodnes. Odlévá a restauruje zvony pod vedením Petra Rudolfa Manouška, který roku 1988 převzal dílnu v Praze na Zbraslavi po svém otci. Ten jako jeden z posledních používal při odlévání zvonů po staletí známých historických postupů, jako např. kravskou srst, kobylinec, hlinu, pivo atd. Během svého zvonařského života externě pracoval v několika evropských zvonárnách. Pro město Prahu v rámci projektu „Evropské město kultury v roce 2000“ sestavil pražskou mobilní zvonkohru s 57 zvony, podílel se na opravě pražské loretánské zvonkohry a na opravě srdce největšího českého zvonu Zikmund. Svůj podíl má také na odlití největšího zvonu světa o hmotnosti 36 tun, zavěšený v městě Gotenba na ostrově Honšú.

Větší svatopolský zvon „ Karel“

má vlastní tón F1, spodní průměr 1150 mm, hmotnost 980 kg. Roku 1581 byl odlit výše zmiňovaným Brikcím z Cymperka a je zasvěcen sv. Ludmile a sv. Vojtěchovi.

Menší svatopolský zvon „ Poledník“

má vlastní tón Fis2, spodní průměr 595 mm, hmotnost 156 kg. Byl odlit v 15. století, po totožnosti zvonáře stále pátráme.

Díky občanům ze Svatého Pole, Budínku a blízkého okolí budeme moci nadále slyšet hlas těchto unikátních zvonů a mít možnost uvědomit si váhu historie a sílu víry.

Petr Kozohorský, Svaté Pole